

Останній президентський візит відбувався за умов складної політичної обстановки. Саме 26 квітня, в день пам'яті про подвиг чорнобильців, Верховна Рада вирішувала долю Кабінету Міністрів, очолюваного Віктором Ющенком. Ще не було відомо про відставку уряду, коли Прези-

дент запитав представників журналістського корпусу, що прибули до Чорнобиля: «Чому ви тут, а не у Києві?» «Леоніде Даниловичу, ми з Вами!» — пролунала відповідь.

Усі, хто відданий чорнобильським проблемам, зібрався того дня на обпаленій бідою землі. Було покладено

ЛЕОНІД КУЧМА: «ЛЕГКО ЗРОЗУМІТИ, ЩО ЗМІНИ ВІДБУВАЮТЬСЯ, ПО ОБЛИЧЧЯХ ЛЮДЕЙ»

**ВІЗИТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ НА ЧОРНОБИЛЬСЬКУ АЕС
ТА ДО МІСТА СЛАВУТИЧА**

26 квітня 2001 року, в день 15-річчя Чорнобильської аварії Президент України Леонід Кучма відвідав Чорнобильську АЕС, 30-кілометрову зону навколо неї і місто енергетиків-атомників — Славутич. Відвідав, як і пообіцяв в ході минулого візиту на ЧАЕС 20 лютого ц.р., коли під час робочої наради за участю Кабінету Міністрів було проаналізовано стан виконання президентських доручень у зв'язку із достроковим закриттям станції. Мабуть, не знайти іншої точки на карті країни, іншого вітчизняного підприємства, де б глава нашої держави побував тричі протягом чотирьох місяців. Але Чорнобиль — саме таке місце.

квіти до пам'ятника загинлим пожежникам у Чорнобилі, а також до монумента Прометей і пам'ятних плит з іменами тих, хто віддав своє життя в 1986-му, захищаючи світ від пекла полинової трагедії.

Низький уклін Президента і осіб, які супроводжують його. Низький уклін ліквідаторів наслідків аварії, представників трудового колективу Чорнобильської АЕС, делегатів

від постраждалих районів Київської області.

Мітинг пам'яті відкрив генеральний директор станції Віталій Толстоногов.

Президент України Л. Кучма наголосив:

«Ми сьогодні відзначаємо пам'ятну дату в історії України — 15-ту річницю Чорнобильської трагедії. Слово «Чорнобиль» стало символом людського болю і разом з тим сим-

волом великого героїзму та самопожертви. Завдяки мужності сотень тисяч громадян України та інших республік колишнього Радянського Союзу світ був врятований від ядерного апокаліпсису. Висловлюю всім сердечну подяку за цей подвиг. Ми не можемо забути тих, хто загинув під час ліквідації катастрофи та її наслідків...»

Президент запропонував

вшанувати світлу пам'ять про них хвилиною мовчання.

Біля мікрофону — легендарний учасник ліквідації наслідків аварії, заслужений енергетик України Володимир Чугунов, який у 1986-му був на посаді начальника реакторного цеху. Він попросив усіх присутніх згадати, як у далекому 1977 році енергетики ЧАЕС запустили перший в Україні атомний енергоблок, як у 1980-ті Чорнобильська станція вийшла на чільні місця з виробництва електроенергії в СРСР, як 26 квітня 1986 року його колеги мужньо боролися з лихом, ризикуючи власним здоров'ям і життям. Він також згадав добрим словом людей, які повернули енергоблоки до життя. Сьогодні розраховують на допомогу Президента України, який цього дня разом з ними.

До слова було запрошено голову профспілкового комітету НАЕК «Енергоатом», голову профкому Чорнобильської АЕС Олексія Лича. Він зокрема зазначив:

— Ось уже 15 років на цьому місці ми звітуємо перед тими, хто поклав свою голову під час ліквідації аварії. Нині звітуємо про виконання нового урядового завдання — зупинку енергоблоків, підготовку до виведення їх з експлуатації. Чорнобильська станція існуватиме завжди. Завдання змінюються, а люди лишаються.

Начальник реакторного цеху ЧАЕС Олександр Антропов у своїй промові відзначив, що рівно 15 років тому навколо станції так само, як і нині, квітнули садки, але прип'ятчани здебільшого ще не знали, що на 4-му блоці трапилася найбільша в світі аварія. Люди справляли весілля, відпочивали на дачах і на річці і навіть не підозрювали, що підпали під вплив радіації. В перші дні, місяці, роки після аварії було багато втрат.

Працівники станції втрапили друзів, колег, втратили своє рідне місто Прип'ять. Тяжким ударом для енергетиків були перші експертні висновки, коли винуватиме події визнали персонал ЧАЕС. Лише 1991 року на рівні МАГАТЕ були названі реальні «автори» аварії. Надзвичайно боліло персоналу і 15 грудня 2000 року, коли чорнобильські реактори, які виробляли для країни дешево електроенергію, було зупинено назавжди. Але сьогодні працівники ЧАЕС розуміють, що на цьому життя не припиняється. Попереду чимало роботи щодо зняття блоків з експлуатації. Це завдання на багато років. Тільки за заданими попереднього обстеження обладнання зрозуміло, що воно досі має радіаційне забруднення, одержане в 1986-му. Бракує багато чого з технічного погляду. Немає проектів виконання робіт, звітів з аналізу безпеки. Але найскладніші проблеми — соціальні. Ми не маємо права на те, аби Славутич повторив долю Прип'яті. І позиція Президента, уряду, Верховної Ради свідчить, що славутичани в тяжку годину не самі, з ними — вся країна. Промовець також закликав міжнародну спільноту надати допомогу у вирішенні соціальних проблем.

Прикметно, що за дві години після мітингу Л. Кучма представив О. Антропова журналістам у новій якості. Віднині він працюватиме постійним представником Президента України на Чорнобильській АЕС.

ТОЧКА ВІЧНОЇ ОПОРИ

Долати шлях від ЧАЕС до Славутича урядовому кортежу значно менше години, при

ЛЕОНІД КУЧМА: «ЛЕГКО ЗРОЗУМІТИ, ЩО ЗМІНИ ВІДБУВАЮТЬСЯ, ПО ОБЛИЧЧЯХ ЛЮДЕЙ»

ВІЗИТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ НА ЧОРНОБИЛЬСКУ АЕС ТА ДО МІСТА СЛАВУТИЧА

цьому дорогою доводиться двічі долати кордон із Білоруссю. Проте найсучасніший автобус який був наданий журналістському корпусу, де що відстав. Поки ми вирулювали по вузьких вуличках міста енергетиків, Президент уже спілкувався із славутичанами на центральному майдані, біля меморіального знаку Героям Чорнобиля.

Потім була зустріч із учнями і педколективом четвертої школи, бесіда з новоселами, які щойно заселили 40-квартирний будинок у Чернігівському кварталі.

ми господарської діяльності. Розроблена комплексна програма щодо закриття станції передбачає як технічні аспекти, так і заходи щодо соціального захисту працівників ЧАЕС і жителів міста.

За ходом виконання наміченого урядом встановлено постійний і дієвий контроль. Ці питання неодноразово розглядалися на засіданнях міжвідомчої робочої групи з координації дій щодо розв'язання проблем Чорнобиля. Гарантується виконання програми робіт із підтримки у безпечному стані зупинених енерго-

очікується завершення спорудження малої будбазы «Укриття». Прийнято рішення про будівництво нового контейнера («Укриття-2»), яке здійснюватиметься в 2002 — 2005 рр. До кінця цього терміну буде прийнято рішення щодо стратегії поводження з паливовмістними матеріалами.

Щодо об'єктів, які споруджують на проммайданчику ЧАЕС із допомогою міжнародної спільноти. Український внесок у реалізацію міжнародних чорнобильських проектів торік виконано в запланованому обсязі.

Під час зустрічей славутичани не раз запитували Президента, чи є перспектива у міста і станції. «Так, є. Місто буде жити і розвиватися... Станція працюватиме багато, багато років, хоча й не вироблятиме електроенергії...» Відповіді глави держави настрйоували людей на оптимістичний лад.

Безпосередні враження від побаченого і почутого, одержані Президентом та особами, які його супроводжували, стали своєрідним камертоном перед нарядом до питання виконання Заходів до закриття Чорнобильської АЕС і доручень Президента України щодо соціального захисту працівників ЧАЕС та жителів Славутича.

Конференцзал Славутицького відділення Міжнародного чорнобильського центру. У присутності журналістів Л. Кучма розпочинає нараду. Узагальнююча інформація віце-прем'єр-міністра України Олега Дубини, який очолює міжвідомчу робочу групу з координації дій, пов'язаних із закриттям ЧАЕС.

Згідно з міжнародними домовленостями 15 грудня 2000 року було назавжди зупинено останній діючий енергоблок Чорнобильської АЕС, сказав він. Тим самим Україна продемонструвала всьому світові свою добру волю, свою відповідальність. Особливу увагу вирішенню проблем, виниклих у зв'язку із закриттям ЧАЕС, приділяє Президент України. 19 жовтня 2000 року він затвердив Заходи, приурочені до закриття Чорнобильської атомної електростанції, які є чітко вивіренним планом дій осередків влади усіх рівнів, починаючи від уряду, міністерств, відомств і закінчуючи окремими суб'єкта-

локів і поточної експлуатації об'єкта «Укриття», розроблена комплексна програма виконання робіт на об'єкті «Укриття» в 2001 році.

Постановою Кабінету Міністрів створено державне спеціалізоване підприємство «Чорнобильська АЕС» для зняття енергоблоків з експлуатації. Почало працювати підприємство «Атомремонтсервіс». Будується промислово-опалювальна котельня, сховище відпрацьованого ядерного палива, завод для переробки рідких радіоактивних відходів, промисловий комплекс для переробки твердих радіоактивних відходів. Це дозволяє створити значну кількість додаткових робочих місць для персоналу Чорнобильської АЕС.

За комплексною програмою виконуються роботи щодо виведення з експлуатації першого, другого та третього блоків станції. Фінансування цих робіт здійснюється за рахунок держбюджету. Для порівняння: за перший квартал 2001 року на ці заходи перераховано 60 мільйонів гривень, а за весь 2000 рік — 35 млн. гривень.

Найважливішим завданням лишається перетворення об'єкта «Укриття» в екологічно безпечну систему. Роботу цю було розпочато в 1998 р. і буде завершено у 2007 році. На здійснення міжнародного проекту (SIP) уже витрачено понад 330 млн. гривень, в тому числі Україною — 34 млн. Розпочато виконання робіт другого етапу SIP. Наприкінці поточного року і протягом наступного передбачається здійснення будівельно-монтажних робіт з метою стабілізації будівельних конструкцій. На початку 2002 р.

Промовець відзначив, що назріла необхідність створення Національної комісії з питань закриття Чорнобильської АЕС. Відповідні документи підготовлені і зараз знаходяться на розгляді в уряді. Створено інститут постійного представника Президента України на ЧАЕС.

Багато зроблено для розвитку міста Славутича, соціального захисту його жителів і працівників станції. Повністю виплачено заборгованість із зарплати персоналу ЧАЕС. Розпочато фінансування техніко-економічного обґрунтування і створення проектно-документації будівництва поряд із Славутичем газо-турбінної електростанції. Це не лише дешева електроенергія, а й нові робочі місця. На покриття витрат у зв'язку із закриттям станції з держбюджету Славутича виділено 5млн. гривень субвенцій. На переселення жителів селища Ліс-

ного заплановано виділити 3,5 млн. гривень. Надано коштів на потреби медико-санітарної частини тощо.

Промовець розповів про внесок, який роблять у розвиток міста галузь і Чорнобильська АЕС.

Водночас він зупинився на не вирішених проблемах, зокрема соціальних, які потребують нагального вирішення. Так, не в повному обсязі фінансуються роботи, передбачені комплексною програмою зняття блоків ЧАЕС з експлуатації. Над вирішенням цієї проблеми слід спільно працювати уряду і Верховній Раді. Повільно скорочується заборгованість енергоринку за електроенергію, відпущено ЧАЕС споживачам. Це не припустимо. Невиправдано затяглася

прийняття законодавчих рішень щодо списання з ЧАЕС заборгованості з податків, зборів, обов'язкових платежів.

Виділяється недостатньо коштів для вирішення соціальних, побутових, медичних проблем жителів Славутича, персоналу станції, підрозділів МВС і охорони ЧАЕС. Необхідно знайти державне джерело фінансування цих проблем.

Одне з найбільш актуальних питань — працевлаштування частини персоналу станції, який вивільняється в зв'язку з її закриттям. Необхідно довести до відома кожного працівника ЧАЕС і жителя Славутича, де він працюватиме, чим займатиметься сьогодні і через рік. Такої програми ще нема, але О. Дубина пообіцяв довести цю справу до кінця. Уже цього року на роботах по зняттю з експлуатації ЧАЕС будуть зайняті понад 4 тисячі чоловік, кількість працівників на об'єкті «Укриття» поступово досягне півтори тисячі осіб, тисяча працівників буде працевлаштована на новому славутицькому підприємстві «Атомремонтсервіс». Частину персоналу згодом працевлаштують на інших АЕС. Крім того, міністерством економіки і фінансів дано доручення розробити державну цільову програму створення додаткових робочих місць для персоналу ЧАЕС

і забезпечити її реальне фінансування. Віце-прем'єр керує, що це значно розширить можливість вирішення гострої проблеми.

Немає належного результату від реалізації інвестиційних проектів. На початок 2001 р. адміністрацією спеціальної економічної зони «Славутич» зареєстровано 23 суб'єкти господарської діяльності, що дасть можливість створити більше як 1700 робочих місць. Проте потенціал СЕЗ використано ще не повною мірою. Тут є простір для дій не тільки уряду, а й обласної адміністрації, міської ради.

Промовець проаналізував причини відставання від графіка щодо введення нових потужностей на Хмельницькій і Рівненській АЕС, що в основному пов'язано з відсутністю сподіваних західних кредитів...

Президент України запросив до розмови учасників наради: заступника міністра палива та енергетики президента НАЕК «Енергоатом» Нура Нігматуліна, міністра з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків ЧАЕС, генерального директора ЧАЕС Віталія Толстоногова, Славутицького міського голову Володимира Удовиченка та інших.

Запам'ятались слова Н. Нігматуліна: «Ми навчилися працювати із залізом і, не вагаюся, що зможемо безпечно закрити станцію. Найбільша для нас проблема — соціальна проблема захисту людей».

В унісон цій ідеї була думка В. Дурдинця: «Заходи до закриття ЧАЕС допомогли серед масштабних наших дій виділити головне-людину, її проблеми і потреби».

Власне, увага до людини й була лейтмотивом наради. Підбиваючи її підсумки, Президент України відзначив, що останнім часом в питаннях соціального захисту працівників ЧАЕС, жителів Славутича, постраждалих від наслідків аварії відбувся поворот на краще.

Коментуючи підсумки своєї поїздки для працівників засобів в масовій інформації, Л. Кучма сказав:

— Мені було легко зрозуміти, що зміни відбуваються, по обличчях людей. У порівнянні з попередніми відвідинами, настрій у людей зовсім інший. А це значить, що справи рухаються, що ті зобов'язання, які на себе взяли держава і всі ступені влади, в основному виконуються. У людей з'являється надія, що буде робота, буде житло. Отже, коли все це є, буде і життя. Тільки цього року в міст Славутич до 1 класу пішли 500 дітей. Це — велике щастя. Для сімей, для міста, для України з будь-якого погляду. Є віра. Вперед, з вірою! І в себе, і в Бога...

Є у чорнобильських проблем точки опору і точки опори. Однак, немає в них місця для крапки...

**Віктор КАПУСТА,
Фото Анатолія ЛИСЕНКА.**

